

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Герасимюк Б.М.

студентка,

Науковий керівник: Боднар І.Є.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Кам'янець-Подільський національний університет

імені Івана Огієнка

ПРИНЦИПИ ПРОДУКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТОРІН ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

У Державній національній програмі «Освіта (Україна ХХІ століття)» підкреслюється: «В основу національного виховання мають бути покладені принципи єдності сім'ї і школи, наступності і єдності поколінь. Школа має продовжувати родинно-сімейне виховання, працювати в тісному контакті з батьками, налагоджувати взаємозв'язок між школою і родиною, бо це – основа, передумова підвищення активності навчання та виховання» [2].

Концепція Нової української школи актуалізувала поняття «педагогіка партнерства», що входить до формули Нової школи як один із її дев'яти ключових компонентів. Впровадження та розвиток педагогіки партнерства вимагає ретельного розроблення її теоретичного підґрунтя, зокрема принципів педагогіки партнерства та шляхів їх реалізації, що й обумовлює актуальність цієї проблеми.

Мета статті – визначення та шляхів і умов реалізації принципів продуктивної взаємодії учнів, учителів і батьків, на яких базується педагогіка партнерства.

Дитина – це віддзеркалення своїх батьків і вчителів, які мають спільні цілі, але не завжди діють злагоджено, існує певне дистанціювання виховання в сім'ї та навчання і виховання у закладі освіти. Водночас, на думку Екс-Міністра освіти та науки України Л. Гриневич, педагогіка партнерства є однією з основ школи, заснованої на

взаємній повазі до особистості, праві вибору й відповідальності за ухвалені рішення [3]. В її основі – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками, об'єднаними спільною метою та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат [3]. Як зазначають учені, зокрема Д. Енштейн, професорка соціології університету Джона Хопкінса, яка разом зі своїми послідовниками визначила шість основних типів активності батьків, що поєднують відносини школи, батьків та громади, якість освіти безпосередньо залежить від ефективності співпраці всіх учасників освітнього процесу [1]. Тому школа та сім'я мають виступати як нероздільна структура, що дозволить досягти успіху в освітньому процесі. Тільки за умови, коли всі учасники освітнього процесу (учні, батьки, вчителі) будуть активно співпрацювати, можна виховати вільну, компетентну особистість.

Опитування батьків і вчителів дозволяють зробити висновок, що сьогодні в основному діяльність батьків у школі зводиться до вирішення фінансових питань та організації окремих виховних заходів. Окрім того, не завжди панує усвідомлення того, що кожен учасник освітнього процесу, зокрема учень, наділений невід'ємними правами, кожен є особистістю і заслуговує на повагу до її гідності. Як недотримання прав дитини з боку вчителя і батьків веде до руйнування її психіки, так і недотримання прав вчителя призводить до його професійного вигорання.

Педагогіка партнерства не просто змінює формат взаємодії учнів, учителів і батьків, а передбачає створення нового освітнього середовища, що ґрунтується на принципах добровільності й спільних інтересів, повазі та рівноправності всіх учасників, а також передбачають активне залучення усіх партнерів до освітнього процесу.

Концепція Нової української школи визначає основні принципи педагогіки партнерства, з-поміж яких виокремлено такі, як: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків; принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язків виконання домовленостей) [2, с. 16].

Реалізація та продуктивність запровадження принципів педагогічного партнерства залежить насамперед від якості визначення керівництвом

закладу освіти його місії та цілей діяльності, забезпечення відповідності сформульованих цілей умовам функціонування закладу освіти, зовнішнього середовища та вимогам суспільства, кадровим і технологічними можливостям закладу освіти й інтересам усіх учасників освітнього процесу; а також їх мотивації до досягнення цілей.

Окрім того, реалізація принципів педагогічного партнерства накладає певні обов'язки на сім'ю, яка має забезпечувати здоров'я та безпеку дітей, створювати вдома середовище, що заохочує до навчання, та заклад освіти: школи повинні забезпечувати сім'ї навчанням та інформацією щодо особливостей вікового розвитку дитини, зокрема фізіологічних та психологічних, про поступ у навчанні та успішність учнів для налагодження розуміння між батьками та дітьми й сприяння їх розвитку.

Умовою успішної реалізації вимог Нової української школи є максимальна індивідуалізація навчання, зокрема забезпечення можливості навчання вдома. Проте успішність цієї діяльності можлива лише за умови активної співпраці та синхронності дій батьків і вчителів й належної методичної підтримки батьків вчителями.

Ефективність партнерської взаємодії учнів, батьків і закладу освіти може бути досягнута за умови активного залучення учнів і батьків до його управління, ухвалення управлінських рішень щодо проблем розвитку закладу освіти та подальшої його діяльності.

Ще одним чинником продуктивної взаємодії сторін педагогічного партнерства є співпраця закладу освіти з різними суб'єктами господарювання (установами, підприємствами), громадськими організаціями для покращення шкільних програм, допомоги сім'ям отримувати доступ до допоміжних послуг, що надаються вищезазначеними суб'єктами господарювання.

Вибудова партнерських стосунків учнів, батьків і вчителів – процес не одного дня, він потребує терпіння, пошуку найбільш оптимальних шляхів і форм співпраці, що вимагає певного психологічного налаштування всіх учасників освітнього процесу, вміння дослухатися до думки іншого.

Завдяки запровадженню принципів педагогіки партнерства всі учасники освітнього процесу зможуть працювати злагоджено. Партнерські стосунки дають можливість оперативно реагувати на проблеми, що виникають у процесі навчання і виховання. Таким чином в школі батьки та вчителі можуть активно допомагати одне одному краще зрозуміти інтереси та потреби дітей, що дозволить обрати ефективну

модель співпраці та дозволить сформувати в учнів необхідні компетентності для їх соціалізації у суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Краше разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. Нова українська школа: веб-сайт. URL: <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstva-shho-tse-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/> (дата звернення: 30.11.2019).
2. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 207 с.
3. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/NEW-SCHOOL.pdf> (дата звернення: 04.04.2020).

Єргідзей К.В.

*начальник науково-дослідної лабораторії,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського*

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ВІЙСЬКОВОГО ПРОФІЛЮ В УКРАЇНІ

Освіта з військово-фізичною підготовкою в усіх провідних країнах світу – це складова корпоративної системи допрофесійної підготовки військових фахівців, призначення яких – виконання завдань, зумовлених специфікою функціонування збройних сил і потребою їх застосування в конкретних умовах. При цьому доцільним є врахування чинних базових критеріальних вимог до освіти з військово-фізичною підготовкою: державі потрібні висококваліфіковані фахівці, здатні керувати військами в бою, навчанням, вихованням, розвитком, психологічною підготовкою особового складу в мирний і воєнний час; створювати, експлуатувати й застосовувати найскладніші системи озброєння та військової техніки; супроводжувати та здійснювати фундаментальні, прикладні дослідження; організовувати, проводити й контролювати дослідно-конструкторські роботи з випереджувального створення нових поколінь озброєння, військової та спеціальної техніки; ефективно діяти під час